

На допомогу профактиву

Профспілка зніціювала і домоглася удосконалення оплати праці та соціального захисту працівників.

Про оплату праці працівникам протитуберкульозних закладів

З 1 липня 2013 року набула чинності постанова № 174 від 20 березня 2013 року «Про деякі питання оплати праці працівників протитуберкульозних закладів».

Прийняття такого рішення є значною перемогою профспілки щодо удосконалення оплати праці та соціального захисту працівників протитуберкульозних закладів, які надають медичну допомогу хворим на туберкульоз, працюють із живими збудниками туберкульозу чи матеріалами, що їх містять, здійснюють догляд за хворими на туберкульоз та/або прибирання приміщень, у яких перебувають такі хворі.

Водночас зазначимо, що всупереч нормам статті 22 Закону, якою передбачено запровадження зазначених виплат з 1 січня 2013 року, ця Постанова набрала чинності лише з 1 липня 2013 року.

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання оплати праці працівників протитуберкульозних закладів» від 20.03.2013 № 174 (далі – Постанова № 174) розроблена на виконання статті 22 Закону України «Про протидію захворюванню на туберкульоз» від 05.07.2001 № 2586-III (далі – Закон № 2586). Запровадження вказаної постанови дає змогу з 1 липня 2013 року виплачувати працівникам спеціалізованих протитуберкульозних закладів (лікарям, середньому та молодшому медичному персоналу) такі надбавки та матеріальну допомогу:

1. **Допомогу на оздоровлення при наданні щорічної відпустки** (крім медичних та фармацевтичних працівників, яким така допомога виплачується згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Питання оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 11.05.2011 № 524 (далі – Постанова № 524).

Отже, **працівникам протитуберкульозних закладів**, які надають медичну допомогу хворим на туберкульоз, працюють із живими збудниками туберкульозу чи матеріалами, що їх містять, здійснюють догляд за хворими на туберкульоз та/або прибирання приміщень, в яких перебувають такі хворі, крім медпрацівників, яким така допомога вже передбачена Постановою № 524, а саме: професіоналам з вищою неметричною освітою, які допущені до медичної діяльності (біологи, бактеріологи, хіміки тощо), а також молодшому медичному персоналу **при наданні щорічної відпустки має виплачуватися допомога на оздоровлення** у розмірі посадового окладу. Допомога виплачується відповідно до наказу керівника закладу на підставі заяви працівника щодо надання такої відпустки та допомоги.

2. **Щорічну матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань** у розмірі до одного посадового окладу (ставки заробітної плати) на рік на підставі рішення керівника закладу, а керівникам закладів – за рішенням органу вищого рівня у межах наявних коштів на оплату праці.

Матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань надається у межах наявних коштів на оплату праці, тому не є обов'язковою. Підставою для виплати такої матеріальної допомоги є заява працівника та відповідний наказ керівника закладу.

3. **Надбавку за вислугу років молодшим медичним працівникам** (у розмірі 10%, 20%, 30% залежно від стажу роботи).

Статтею 22 Закону № 2586 також визначено, що працівникам протитуберкульозних закладів, які надають медичну допомогу хворим на туберкульоз, працюють із живими збудниками туберкульозу чи матеріалами, що їх містять, здійснюють догляд за хворими на туберкульоз та/або прибирання приміщень, у яких перебувають такі хворі, встановлюються:

- підвищені посадові оклади у зв'язку зі шкідливими та важкими умовами праці;

- надбавка за вислугу років і інші надбавки та доплати.

Перелік робіт, професій і посад, зайняття яких дає право на підвищені посадові оклади, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. Умови та розміри оплати праці працівників протитуберкульозних закладів визначаються Кабінетом Міністрів України.

Що стосується підвищення посадових окладів і встановлення надбавок, то з метою підвищення мотивації до праці медичних працівників, які надають медичну допомогу хворим на туберкульоз, мають достатній досвід, знання і навички, та з метою сприяння закріпленню кваліфікованих кадрів в спеціалізованих туберкульозних (протитуберкульозних) закладах охорони здоров'я Урядом **прийнято рішення щодо підвищення з 1 липня 2011 року посадових окладів медичних працівників**, які надають медичну допомогу хворим на туберкульоз, на 30-60% та встановлення їм **надбавки за тривалість безперервної роботи** у розмірі до 40-60% до посадового окладу (постанова Кабінету Міністрів України «Про деякі заходи щодо підвищення престижності праці медичних працівників, які надають

медичну допомогу хворим на туберкульоз» від 16.02.2011 № 123 (далі – Постанова № 123).

З метою поширення дії Постанови № 123 на молодших медичних сестер спеціалізованих протитуберкульозних закладів охорони здоров'я до неї постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2011 р. № 123» від 10.05.2012 № 582 внесено відповідні зміни.

Порядок надання молодшим медичним сестрам виплат, передбачених Постановою № 123, затверджено наказом Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України «Про впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення» від 05.10.2005 № 308/519. До зазначеного нормативу наказом Міністерства праці та соціальної політики України та Міністерства охорони здоров'я України від 13.02.2013 № 62/115 (далі – Наказ № 62/115) внесено певні зміни. Відповідно до пункту 3 Наказу № 62/115 він набуває чинності з дня опублікування та застосовується з 1 січня 2013 року.

Отже, після офіційного опублікування Наказу № 62/115 (26.03.2013) фінансові служби спеціалізованих туберкульозних закладів охорони здоров'я мають нараховувати молодшим медичним сестрам **підвищені посадові оклади та надбавки за тривалість безперервної роботи**, а також здійснити їм перерахунок заробітної плати за січень-лютий 2013 року.

Порядок встановлення медичним та фармацевтичним працівникам комунальних закладів охорони здоров'я надбавки за вислугу років затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2009 № 1418 (далі – Постанова № 1418).

У зв'язку з тим, що статтею 22 Закону № 2586 передбачена виплата надбавки за вислугу років і працівникам, які здійснюють догляд за хворими на туберкульоз та/або прибирання приміщень, у яких перебувають такі хворі, Постановою № 174 поширюється дія Постанови № 1418 і на вказану категорію працівників.

Отже, молодшому медичному персоналу протитуберкульозних закладів з 01.07.2013 встановлюється надбавка за вислугу років у розмірі від 10 до 30 відсотків посадового окладу залежно від стажу роботи.

Про зарахування до медичного стажу

Чи мають право фахівці з фізкультурною освітою на допомогу на оздоровлення та надбавки за вислугу років за постановами Кабміну від 11.05.2011 р. № 524 та від 29.12.2009 р. № 1418?

За наказом МОЗ України від 25.12.92 р. № 195 фахівець з фізкультурною вищою освітою може обіймати посаду інструктора з лікувальної фізкультури та сестри медичної з масажу за умови зарахування його на цю посаду до 1 січня 1993 р. У подальшому таке зарахування можливе лише за набуття відповідної медичної освіти. Що мається на увазі під відповідною медичною освітою?

Згідно з наказом МОЗ України від 25.12.92 р. № 195 «Про затвердження Переліку вищих і середніх спеціальних навчальних закладів, підготовка і отримання звання в яких дають право займатися медичною і фармацевтичною діяльністю» фахівців з фізкультурною освітою призначають на посади середнього медичного персоналу.

У зв'язку з тим, що Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників, випуск 78 «Охорона здоров'я», затвердженим наказом МОЗ України від 29.03.2002 р. № 117, та наказом МОЗ України від 23.11.2007р. № 742 «Про атестацію молодших спеціалістів з медичною освітою» передбачено посаду «сестра медична з лікувальної фізкультури», потрібно назву посади привести до норм чинного законодавства.

Згідно з Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників охорони здоров'я (випуск 78) сестра медична з лікувальної фізкультури належить до категорії інших професіоналів у галузі медицини.

Ураховуючи зазначене, період роботи на посаді інструктора з лікувальної фізкультури зараховується до медичного стажу.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29.12.2009р. № 1418 «Про затвердження Порядку виплати надбавки за вислугу років медичним та фармацевтичним працівникам державних та комунальних закладів охорони здоров'я» лікарям, провізорам та фахівцям з базовою і неповною вищою медичною, фармацевтичною освітою встановлюється надбавка за вислугу років у розмірі від 10 до 30% посадового окладу залежно від стажу роботи (понад три роки – 10%, понад 10 років – 20%, понад 20 років – 30%).

До стажу роботи, що дає право на встановлення надбавки за вислугу років, зараховується, зокрема:

- час роботи в державних та комунальних закладах охорони здоров'я України, СРСР і союзних республік СРСР на посадах лікарів та фахівців з базовою та неповною вищою медичною освітою;

- час роботи в будь-яких державних та комунальних установах, закладах та організаціях незалежно від підпорядкування на посадах, визначених п.3 цього Порядку, за умови, що оплачують працю таких працівників відповідно до умов оплати праці медичних працівників державних та комунальних закладів охорони здоров'я.

Відповідно до п.2 постанови Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 р. № 524 «Питання оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» з 1 січня 2012 р. медичним і фармацевтичним працівникам державних та комунальних закладів (установ) виплачується допомога на оздоровлення в розмірі посадового окладу під час надання основної щорічної відпустки.

Звертаємо увагу: слід розрізняти посади інструктора з фізкультури і сестри медичної (інструктора) з лікувальної фізкультури. Перша посада передбачена «Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 85. Спортивна діяльність», що затверджений наказом Державного комітету України з питань фізичної культури і спорту 17.10.2002 № 2264 і віднесена до категорії фахівців спортивної галузі. Тому робота на такій посаді не передбачає отримання пільг, які мають медичні працівники.

Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.03.2011 р. № 176 «Про затвердження примірних посадових інструкцій та кваліфікаційних характеристик з метою поліпшення лікарсько-фізкультурної служби в Україні» затверджена примірна посадова інструкція сестри медичної (інструктора) з лікувальної фізкультури, у якій зазначено: «На посаду інструктора з лікувальної фізкультури також можуть призначатися фахівці, які мають вищу фізкультурну освіту. Ці фахівці вважаються такими, що мають спеціальну підготовку з лікувальної фізкультури.»

Про додаткову відпустку жінці, яка має двох дітей

Жінка має двох дітей. Старшій дитині у січні 2013 року виповнилось 15 років. Чи має право така працівниця на додаткову відпустку впродовж 2013 року?

У листі Мінсоцполітики від 14.04.2008 № 235/0/15-08/13 було роз'яснено порядок надання соціальної відпустки працівникам, які мають дітей.

Вказано, що жінці, яка працює і має двох дітей, надається щорічно додаткова оплачувана відпустка тривалістю 10 календарних днів без урахування святкових і неробочих днів (ст. 19 Закону України «Про відпустки» від 15.11.1996 № 504/96-ВР, далі – Закон № 504).

За наявності декількох підстав для надання цієї відпустки її загальна тривалість не може перевищувати 17 календарних днів.

Якщо працівник, який має право на соціальну відпустку, з якихось причин не скористався цим правом у році досягнення дитиною певного віку або ж за кілька попередніх років, він має право використати цю відпустку. У разі звільнення, незалежно від підстав, такому працівнику має бути виплачена компенсація за всі невикористані дні відпусток. Такий порядок виплат передбачено статтею 24 Закону № 504.

Оскільки зазначена відпустка є соціальною і не належить до щорічних, вона може надаватися в будь-який час протягом календарного року, незалежно від відпрацьованого часу і дати народження дитини – до чи після.

Про колективні договори

Верховна Рада України 2 липня 2013 року прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо повноважень на здійснення повідомної реєстрації колективних договорів і угод». Суб'єктом законодавчої ініціативи виступив Кабінет Міністрів України. Законом усунуто розбіжності між Законами України «Про колективні договори і угоди», «Про місцеве самоврядування», Кодексом законів про працю в Україні стосовно визначення повноважень щодо здійснення повідомної реєстрації колективних договорів і територіальних угод відповідного рівня. Визначено повноваження Кабінету Міністрів України щодо затвердження порядку повідомної реєстрації галузевих (міжгалузевих) і територіальних угод, колективних договорів.

Зокрема внесено зміни в статтю 15 Кодексу законів про працю України, згідно якої право здійснення повідомної реєстрації колективних договорів, окрім органів виконавчої влади, поширено на органи місцевого самоврядування.

Частиною 11 ст.9 право повідомної реєстрації колективних договорів і територіальних угод іншого рівня в установленому порядку надано місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування. Раніше таке право мали лише органи виконавчої влади. Наряду з генеральною, галузевою регіональною угодами, введено поняття міжгалузевої територіальної угоди.

Відповідні зміни внесено до ст. 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».